ΠΑΝΤΙΣΡΑ
αντικαπιταλιστικη • ενημερωση

...ή αλλιώς, γιατί οι αλλαγές στο σύστημα ασφάλισης αφορούν τις νέες και τους νέους

της Ιωάννας Τσιαμούρα, μέλους του ΣΜΤ και της νεολαίας Κομμουνιστική Απελευθέρωση

“Ποια σύνταξη? Εμείς θα πεθάνουμε δουλεύοντας.”

Η παραπάνω ή αντίστοιχου τύπου φράσεις αποτυπώνουν με τον πιο χαρακτηριστικό τρόπο το φόβο μιας ολόκληρης γενιάς για το μέλλον που το ίδιο της το εργασιακό παρόν προδιαγράφει: δουλειά, δουλειά, δουλειά μέχρι εσχάτων. Εντός της, κρύβεται μια μεγάλη αλήθεια γύρω από την προοπτική που επιφυλάσσει ο σύγχρονος καπιταλισμός για τους εργαζόμενους, αλλά ελλοχεύει πάντα και ο κίνδυνος της απαξίωσης των διεκδικήσεων γύρω από το ζήτημα της κοινωνικής ασφάλισης. Κι όμως, είναι η νέα γενιά των εργαζόμενων εκείνη που θα δει την καθημερινότητά της να πλήττεται στο μεγαλύτερο βαθμό από τις επερχόμενες αλλαγές στο ασφαλιστικό. Γιατί είναι η επίθεση στην κοινωνική ασφάλιση, όχι ακόμη ένα επίπονο μέτρο ανάμεσα στα τόσα άλλα, αλλά μια βαθιά επίθεση στο σύνολο της ζωής -και των σχεδίων- των νέων και όχι ένας αστερίσκος και μόνο στο τέλος αυτής.

Ένα γενναιόδωρο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης... προς τους εργοδότες

Όσο κι αν τις τελευταίες μέρες η κυβέρνηση και τα ΜΜΕ διαρρηγνύουν τα ιμάτιά τους για να μας πείσουν ότι το νέο ασφαλιστικό είναι γενναιόδωρο προς τους εργαζόμενους, η αλήθεια είναι ότι η μόνη γενναιοδωρία που συντελείται είναι εκείνη προς το κράτος και τους εργοδότες. “Αυξήσεις μισθών φέρνει η μείωση στις ασφαλιστικές εισφορές” θα διαβάσουμε ανάμεσα σε άλλα, ενώ στην πραγματικότητα αυτό που αποσιωπάται ή ντύνεται με ωραία λόγια είναι η προκλητική μείωση των εργοδοτικών εισφορών που αφορούν την κύρια σύνταξη ως άλλο ένα “επενδυτικό κίνητρο κερδοφορίας”. Και τέτοιο είναι προφανώς, καθώς κάνει πραγματικότητα την – εδώ και χρόνια διατυπωμένη – απαίτηση των εργοδοτών για μείωση του λεγόμενου μη μισθολογικού κόστους.

Πρόκειται για ένα μέτρο, που αν και δε γίνεται εύκολα αντιληπτή η επίπτωσή του στο μισθό, αφορά άμεσα κάθε εργαζόμενη και εργαζόμενο.

Από τη μία, γιατί οι εισφορές αυτές είναι πραγματικό κομμάτι του μισθού της/του, ακόμη και αν δεν τα λαμβάνει με άμεσο τρόπο στο χέρι γιατί παρακρατούνται για την υγεία και τη σύνταξή της/του.

Από την άλλη, γιατί μία τέτοια κίνηση είναι βέβαιο ότι θα δημιουργήσει τεράστια κενά στα έσοδα των ταμείων, κενά τα οποία θα πρέπει κάποια στιγμή να καλυφθούν με κάθε τρόπο, όπως πχ. από τα φορολογικά έσοδα του κράτους, δηλαδή από τους ίδιους τους εργαζόμενους. Με άλλα λόγια, η σταδιακή μείωση του ποσού που καταβάλλει ο εργοδότης, σε συνδυασμό με την επίσης σταδιακή απόσυρση της κρατικής χρηματοδότησης, όχι μόνο απαλλάσσει την εργοδοσία από μέρος του εργατικού κόστους, αλλά επιστρέφει έμμεσα στον ίδιο τον εργαζόμενο, που βλέπει το μισθό του να κλέβεται μέσω διαφορετικής κάθε φορά διόδου και τελικά την αξία της εργατικής του δύναμης να μειώνεται όλο και περισσότερο.

Δικαίωμα σε αξιοπρεπή σύνταξη: όνειρο απατηλό

Σύμφωνα με δηλώσεις του υπουργού εργασίας κ.Βρούτση “όσοι σήμερα είναι εργαζόμενοι, εφόσον θα έχουν κλείσει 30 χρόνια και μία μέρα, στο μέλλον θα έχουν υψηλότερη σύνταξη με αυτό το νόμο απ’ ό,τι με το νόμο Κατρούγκαλου”. Είναι απορίας άξιο, το τι ποσοστό αφορά η συγκεκριμένη δήλωση, όταν σύμφωνα με στοιχεία του ΟΑΣΑ, οι εργαζόμενοι με ελαστικές μορφές εργασίας αντιστοιχούν τώρα σε περισσότερο από το ένα τρίτο των εργαζομένων στις χώρες του. Ποια ή ποιος νέος θα έχει τη δυνατότητα να συμπληρώσει 9000 ένσημα, όταν τα ένσημα που δικαιούται για την εργασία του τις περισσότερες φορές καταβάλλονται μερικώς ή όταν δεν έχει σταθερή εργασία και άρα κουβαλά χρόνια ανεργίας ή άτυπης εργασίας που δε μετρώνται ως συντάξιμα;

Η σύνταξη που επιφυλάσσει για την πλειοψηφία από εμάς, δεν ξεφεύγει εν πολλοίς από τη λογική ενός κοινωνικού βοηθήματος της τάξεως των 384 ευρώ, αφού ακόμη κι αν καταφέρουμε κάποια στιγμή να πάρουμε σύνταξη, το μέγεθος αυτής θα υπολογίζεται με βάση, όχι την τελευταία (καλύτερη πενταετία), αλλά με το μέσο όρο ολόκληρου του εργάσιμου βίου.

Ας αναλογιστούμε τι σημαίνει αυτό με βάση τους μισθούς των 400 και 500 ευρώ που έχουν γίνει καθεστώς και τις μακρές περιόδους ανεργίας από τις οποίες περνούν οι περισσότερες νέες και νέοι. Τα στοιχεία μάλιστα που προκύπτουν από τις εκθέσεις της ΕΕ ακυρώνουν από

μόνα τους τις όποιες ψεύτικες υποσχέσεις της κυβέρνησης για αύξηση στις συντάξεις, αναφέροντας ότι η συνολική συνταξιοδοτική δαπάνη για την Ελλάδα ως ποσοστό του ΑΕΠ θα μειωθεί από 17,3% το 2016 στο 14% το 2020, στο 13% το 2025 και στο 12,5% το 2030!

"Γηράσκω αεί εργαζόμενος"

Οι επιβαρύνσεις που με τον έναν ή τον άλλο τρόπο μεταφέρονται στον εργαζόμενο και την εργαζόμενη δεν αφορούν μόνο την κλοπή του μισθού και τελικά της σύνταξής τους, αλλά και του ίδιου του χρόνου τους. Η παράταση του εργάσιμου βίου είναι μία από τις κεντρικές στοχεύσεις που προωθεί η ΕΕ τα τελευταία χρόνια για τα συστήματα ασφάλισης των χωρών-μελών της (χρησιμοποιώντας ως επιχείρημα την αυξημένη γήρανση του πληθυσμού στις χώρες αυτές και την παράλληλη συνεχή αύξηση του προσδόκιμου της ζωής), με χαρακτηριστικό το πρόσφατο παράδειγμα της Γαλλίας και την πρόταση για αύξηση του ορίου συνταξιοδότησης.

Στη δική μας περίπτωση, αν και το όριο αυτό δεν αυξάνεται με άμεσο τρόπο (πόσο ακόμη άλλωστε; παραμένει στα 67 ή 62 με 40 συντάξιμα χρόνια!), η παράταση αυτή προωθείται με χίλιους δυο άλλους τρόπους.

-Είτε τυπικά με την αύξηση των προϋποθέσεων για να θεμελιωθεί το δικαίωμα στη σύνταξη (αριθμός απαιτούμενων ενσήμων, με τα χρόνια ανεργίας να μη μετράνε στα συντάξιμα χρόνια…), αλλά και τη θέσπιση αντικινήτρων για την έξοδο σε αυτή (προβλέπεται πχ. μικρότερη μείωση σύνταξης για τους συνταξιούχους του δημοσίου που παρατείνουν την εργασία τους παρά τη συμπλήρωση του απαιτούμενου ορίου ηλικίας).

-Είτε άτυπα, που είναι και το πιο καθοριστικό, με την κυριαρχία των ελαστικών σχέσεων εργασίας. Όλα τα παραπάνω, σε συνδυασμό με τη συρρίκνωση των συνταξιοδοτικών παροχών, διαμορφώνουν ένα πεδίο που ωθούν την εργαζόμενη και τον εργαζόμενο ακόμη και στην "οικειοθελή" παράταση του εργάσιμου βίου τους μέχρι τα βαθιά γεράματα, αφού είναι ο μόνος τρόπος για να συντηρήσουν τον εαυτό τους.

Από τα αντιασφαλιστικά μέτρα στις ελαστικές σχέσεις εργασίες και αντιστρόφως…

Οι παραπάνω κινήσεις συνθέτουν έναν απόλυτο παραλογισμό, αν τις σκεφτεί κανείς πλάι στα τεράστια ποσοστά ανεργίας που επικρατούν στις νέες και τους νέους σήμερα. Τι κι αν η κυβέρνηση κάνει λόγο για μείωση της ανεργίας στο 15% μέχρι το 2020, οι βασικές

κατευθύνσεις που θέτει μέσω του ασφαλιστικού νομοσχεδίου στρώνουν το δρόμο για περαιτέρω ενίσχυση των προσωρινών και ευέλικτων μορφών σε βάρος της μόνιμης και σταθερής δουλειάς. Πρόκειται για μια ουσιαστικά αλληλοτροφοδοτούμενη σχέση, αφού όπως χαρακτηριστικά αναφέρει σε οδηγία της η ΕΕ, τα προτεινόμενα προγράμματα κοινωνικής προστασίας όχι μόνο δεν καταπολεμούν ή καταργούν τη μαύρη και ανασφάλιστη εργασία, αλλά "θα πρέπει να προσαρμοστούν περισσότερο στις νέες συνθήκες [...] (συμβάσεις άτυπης απασχόλησης, «εργασία μέσω πλατφόρμας», κλπ)".

Η ένταξη μιας όλο και μεγαλύτερης μερίδας των νέων στη μερική απασχόληση, την εκ περιτροπής εργασία, τα προγράμματα τύπου voucher κοκ, πέραν της εργασιακής ανασφάλειας, έχει άμεση συνέπεια τις μειωμένες εισφορές – εισπράξεις στα ταμεία που μεταφράζεται αυτομάτως σε μείωση των συντάξεων και οδηγεί σε ακόμη μεγαλύτερη υποβάθμιση το δημόσιο ασφαλιστικό σύστημα.

Αλλά και αντιστρόφως, η υποβάθμιση του δημόσιου ασφαλιστικού συστήματος, αποτρέπει συνολικά τις νέες και τους νέους από τη διεκδίκηση ασφάλισης, ωθώντας τους συχνά είτε στη μαύρη – ανασφάλιστη εργασία (που μπροστά στο βουνό των ασφαλιστικών υποχρεώσεων την επιλέγουν για να εξασφαλίσουν υψηλότερες απολαβές στο χέρι), είτε στην ψευδοαπασχόληση (βλέπε μπλοκάκια). Ο κόσμος που υπάγεται στην τελευταία κατηγορία, είναι και αυτός που ωθείται πρώτος στη "λύση" της ιδιωτικής ασφάλισης, όπως θα δούμε και παρακάτω.

"Θέλεις ασφάλιση; βρες τη μόνη/ος σου"

Αυτή είναι η πραγματικότητα που περιγράφεται από εδώ και πέρα για τους εργαζόμενους. Η ασφάλιση, από κοινωνικό δικαίωμα μετατρέπεται σε επενδυτικό προϊόν που αγοράζεται και πουλιέται και οι εργαζόμενοι με τη σειρά τους σε πελάτες της ασφαλιστικής βιομηχανίας που διαμορφώνεται. Η εν λόγω αναβάθμιση της ιδιωτικής ασφάλισης, υλοποιείται τόσο με την κυριολεκτική έννοια του όρου, με την έννοια δηλαδή της ώθησης των ενδιαφερόμενων στις ασφαλιστικές εταιρείες για συμπληρωματική ή ακόμη και την αποκλειστική τους ασφάλιση, όσο και με την έννοια της ενίσχυσης των ιδιωτικοοικονομικών κριτηρίων στον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί το κρατικό σύστημα ασφάλισης που πλέον αντιμετωπίζει τον εργαζόμενο με το μότο *"όσα δώσεις, τόσα θα πάρεις"*.

Ο νέος τρόπος καταβολής εισφορών για τους ελεύθερους επαγγελματίες και τους εργαζόμενους με μπλοκάκι είναι ενδεικτικός, αφού σύμφωνα με τις αλλαγές που προωθούνται θεσπίζονται 7 ασφαλιστικά πακέτα – κατηγορίες ασφαλιστικών εισφορών,

καθεμιά από τις οποίες αντιστοιχεί και σε ανάλογες συνταξιοδοτικές παροχές, οι οποίες βέβαια δεν είναι και εξασφαλισμένες. Η κατώτατη κατηγορία-εισφορά κυμαίνεται γύρω στα 220ευρώ (280 ευρώ μαζί με το επικουρικό και το εφάπαξ), γεγονός που οδηγεί σε αύξηση εισφορών της τάξεως των 40ευρώ ανά μήνα για τους χαμηλά αμειβόμενους και τους ανέργους.

Πέραν του γεγονότος ότι για τις/τους εργαζόμενες/ους με μπλοκάκι, το πιο πιθανό σενάριο είναι να εξαναγκαστούν να επωμιστούν οι ίδιοι και όχι οι εργοδότες τους το ασφαλιστικό κόστος, η "λύση" στην οποία ωθούνται εμμέσως πλην σαφώς είναι η επιλογή της χαμηλότερης κατηγορίας ασφάλισης και η συμπλήρωσή της από μια ιδιωτική ασφάλιση ή κάποια άλλη μορφή επένδυσης με ανάληψη ατομικού ρίσκου για όσους μπορούν, που θα έρθει να αναπληρώσει τα κενά της δημόσιας, της οποίας οι υπηρεσίες στοχευμένα υποβαθμίζονται εδώ και χρόνια.

Η "δυνατότητα" αυτή, όπως χαρακτηρίζεται, εμφανίζεται μεν ως προαιρετική, ενταγμένη όμως σε ένα περιβάλλον και μια καθημερινότητα συνεχούς ανασφάλειας, όπου οι κίνδυνοι είναι κάτι παραπάνω από τα γηρατειά ή μια ασθένεια, στην ουσία μετατρέπεται σε αναγκαστική διέξοδο, μεταθέτοντας πλήρως την ευθύνη από το κράτος σε όποια και όποιον θέλει να εξασφαλίσει ένα αξιοπρεπές επίπεδο ζωής.

Το συνοδευτικό βέβαια θα είναι πάντα γραμμένο με ψιλά γράμματα. Κι αυτό γιατί ιδιωτικές ασφαλιστικές και αξιοπιστία είναι λέξεις ασύμβατες, ειδικά όταν οι πρώτες είναι ευάλωτες σε κινδύνους όπως η κατάρρευση ή η πτώχευση. Την ίδια στιγμή, οι υπηρεσίες τους θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν είδη πολυτελείας, αν αναλογιστούμε το παρεχόμενο προϊόν σε σχέση με το ύψος των ασφαλίστρων που καταβάλλει ο πελάτης. Το ποιος πελάτης μάλιστα είναι μια άλλη κουβέντα, αφού ο νόμος που διέπει τη λειτουργία των ιδιωτικών ασφαλιστικών δεν είναι άλλος από εκείνον του μέγιστου κέρδους. Με βάση αυτόν, είναι λογικό οι εταιρείες αυτές να εφαρμόζουν τον κοινωνικό ρατσισμό στην πράξη, αρνούμενες να καλύψουν δαπάνες υγείας σε ευπαθείς πληθυσμιακές ομάδες, όπως άτομα προχωρημένης ηλικίας ή πάσχοντες από χρόνια νοσήματα.

Τέλος, πλάι στην ιδιωτική ασφάλιση, έρχεται να ενισχυθεί και η έννοια των επαγγελματικών ταμείων, τα οποία θα απαλλάξουν το κράτος από ένα μέρος της ασφαλιστικής προστασίας (με άμεση συνέπεια πχ. τη μείωση των συντάξεων) και θα λειτουργούν καθαρά σε ανταποδοτική βάση, με τη λογική του "θα πάρεις, ό,τι πληρώσεις (και αυτό όχι εγγυημένα)".

Η δημόσια υγεία πάει περίπατο...

Αν αναλογιστούμε τι σημαίνουν όλα τα παραπάνω σε συνδυασμό με τη συνεχή υποβάθμιση της δημόσιας υγείας, βασικά δικαιώματα των εργαζόμενων, όπως εκείνο στη δημόσια πρόνοια, περίθαλψη και φαρμακευτική κάλυψη, τίθενται για πολλοστή φορά σε κίνδυνο. Το έγκλημα των περικοπών, του μειωμένου προσωπικού και της συνολικότερης οικονομικής σύνθλιψης των δημόσιων νοσοκομείων, αργά ή γρήγορα μετακυλίει το βάρος στους ασφαλισμένους, με την αύξηση συμμετοχής σε φάρμακα, εξετάσεις, θεραπείες κλπ.

Ειδικά για τη νέα γενιά που εργάζεται με τους όρους που έχουμε ήδη αναφέρει, το υπουργείο Εργασίας νίπτει τα χείρας του και προειδοποιεί: αν το αφεντικό σου σε βάζει να δουλεύεις ανασφάλιστη, πρέπει να συμβιβαστείς από εδώ και στο εξής ότι θα στερηθείς το φάρμακο, το γιατρό, τη νοσηλεία και ας μη μιλήσουμε για το δικαίωμα στη μητρότητα, σε άδειες και εξετάσεις.

Αν δουλεύεις ως ντελιβεράς, μάθε να προσεύχεσαι γιατί αν σου συμβεί κάποιο ατύχημα, είναι δική σου ευθύνη.

Η ιδιωτική ασφάλιση είναι βέβαια πάντα μια λύση, που μάλλον όμως δεν έχεις και πολλές πιθανότητες να πάρεις, αφού είτε δεν έχεις τη δυνατότητα να πληρώσεις το απαιτούμενο ασφάλιστρο, είτε εντάσσεσαι σε μια από τις ευπαθείς κατηγορίες που οι ιδιωτικές εταιρείες δεν είναι διατεθειμένες να εξυπηρετήσουν. Και τελικά, σαν άλλος **Ντάνιελ Μπλέικ,** είσαι ελεύθερος να πεθάνεις, γιατί πολύ απλά το δικαίωμα σου σε μια αξιοπρεπή ζωή έληξε.

Από την ανασφάλεια, στο δικαίωμα στη ζωή

Η καθημερινότητα των εργαζόμενων σήμερα και ειδικά των νεότερων, δεν είναι παρά μια **διαρκής περιπλάνηση στο αβέβαιο.**

-Αβέβαιο αν θα βρεις δουλειά και αν θα πληρωθείς.

-Αβέβαιο αν είσαι ικανή και αβέβαιο αν θα σε απολύσουν μόλις μείνεις έγκυος.

-Αβέβαιο αν θα πάρεις σύνταξη και αν θα καταφέρει να ξεπερνά τα 300ευρώ.

-Αβέβαιο αν θα πάθεις κάποιο ατύχημα και αν θα έχεις λεφτά για γιατρό.

-Αβέβαιο το σήμερα, **αβέβαιο** και το αύριο. Μπροστά σε αυτό τον καταιγισμό αβεβαιοτήτων και ανασφαλειών που κατακλύζουν από πολύ νωρίς τη ζωή ενός νέου ανθρώπου, το μόνο βέβαιο που υπόσχεται ένα νομοσχέδιο σαν αυτό που καταθέτει σήμερα η κυβέρνηση είναι η συνέχιση μιας **κοινωνίας της ανασφάλειας,** που όλο και θα μεγαλώνει.

Σε μια τέτοια κοινωνία, ζητούμενο δεν είναι η ατομική ευθύνη του καθενός ή ένα ακόμη σύστημα ασφάλισης – φιλανθρωπίας που θα απαλύνει με μικρά παυσίπονα τον πόνο των καθημερινών δυσχερειών. Είναι περισσότερο από ποτέ η εξασφάλιση του δικαιώματος σε μια αξιοπρεπή ζωή με ουσιαστική ασφάλεια με όρους συλλογικής ευθύνης της κοινωνίας προς καθέναν και καθεμία από εμάς.

Αυτό δεν μπορεί παρά να περνά μέσα από ένα αποκλειστικά δημόσιο σύστημα ασφάλισης που θα λειτουργεί καθαρά με γνώμονα τις κοινωνικές ανάγκες, μακριά από αγοραία και ανταποδοτικά κριτήρια.

-Που θα εξασφαλίζει σε όλες και όλους τους εργαζόμενους ή άνεργους, ντόπιους ή μετανάστες, ελεύθερη και χωρίς προϋποθέσεις περίθαλψη από ένα αποκλειστικά δημόσιο υγειονομικό σύστημα.

-Που θα είναι καθολικό και όχι ευέλικτο και επιλεκτικό για όσες και όσους έχουν να τα δώσουν, γιατί δε θα αποκλείει, τους ελαστικά εργαζόμενους και όσες ή όσους απασχολούνται μερικώς, μέσω προγραμμάτων voucher, “κοινωφελούς εργασίας” ή μέσω διαφόρων μορφών μαθητείας και θα υπολογίζει την περίοδο ανεργίας στα χρόνια ασφάλισης. Που δε θα επιβαρύνει τους εργαζόμενους, αλλά θα μεταφέρει το κόστος ασφάλισης αποκλειστικά στους εργοδότες και το κράτος.

-Που θα παρέχει τελικά μία σύνταξη αξιοπρεπή, ικανή για να ζήσει ένας άνθρωπος με βάση τις σύγχρονες ανάγκες του.

Μιλώντας όμως για όλες εμάς τις νέες και τους νέους του σήμερα, θα ήταν αφελές να θεωρήσουμε ότι μπορεί η ζωή μας να γίνει έστω και λίγο πιο ασφαλής χωρίς την κατοχύρωση του θεμελιώδους και αυτονόητου και όμως τόσο αμφίβολου στις μέρες μας: της

μόνιμης και σταθερής εργασίας με πλήρεις απολαβές και πλήρη ασφαλιστικά δικαιώματα που θα κατοχυρώνονται από συλλογικές συμβάσεις εργασίας για όλες και όλους. Εκεί είναι που θεμελιώνεται ο πυρήνας μιας ζωής με ποιότητα και ασφάλεια στην κάθε μικρή καθημερινή πράξη.

Αν 100 και κάτι χρόνια πριν, η εξέλιξη της τεχνολογίας επέτρεπε την κατάκτηση του 8ωρου, σήμερα η αλματώδης πρόοδος της επιστήμης και της τεχνολογίας, καθιστούν όχι απλά κοινωνικά αναγκαία, αλλά και αντικειμενικά εφικτή τη μείωση των ωρών εργασίας με αμοιβές σαφώς ανώτερες από τις υφιστάμενες και με παράλληλη μείωση του χρόνου συνταξιοδότησης. Για να καταφέρουμε να υπερβούμε τη σύγχρονη δυστοπία του να ζεις για να εργάζεσαι και να εργάζεσαι μέχρι να πεθάνεις, και να διεκδικήσουμε το δικαίωμα στην εργασία ως παραγωγοί του πλούτου και όχι ως παραγωγοί κέρδους και απλήρωτης εργασίας. Για δικαίωμα στον ελεύθερο χρόνο, ως χρόνο δημιουργίας και αυτοπραγμάτωσης, για το ίδιο το δικαίωμα στη ζωή.

Απέναντι λοιπόν σε μια κυβέρνηση που η μόνη βεβαιότητα που ξέρει να κλίνει σε κάθε πτώση είναι εκείνη της δικής της "ασφάλειας" και καταστολής, της ένταξης στα πολεμικά σχέδια, της κλοπής του μισθού, του βιβλίου και του φαρμάκου, οι νέοι και νέες αυτού του τόπου καλούμαστε να πάρουμε θέση, όχι απλά για ένα νόμο, αλλά για τον πλούτο που παράγουμε καθημερινά και δε μας αφήνουν να τον χαρούμε. Αν την ίδια στιγμή αρκετά χιλιόμετρα μακριά, για τους αγωνιζόμενους της Χιλής "**δεν είναι τα τριάντα πέσος"** αλλά **"τα τριάντα χρόνια"** που τους βγάζουν στους δρόμους, για όλες και όλους εμάς **δεν είναι μία σύνταξη, είναι η ζωή μας όλη! Και θα την κερδίσουμε.**

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βουρεκάς, Κ. (2016) **Το νέο ασφαλιστικό: ένα αντικοινωνικό σύστημα αντίστροφης αναδιανομής και η κατασκευή του χρεωμένου ανθρώπου,**

Κουρούκλης, Α. (2020) **Ασφαλιστικό: Πενιχρές συντάξεις και νέες μπίζνες, Πριν,**

Μηνακάκης, Β. (2008) **Κοινωνική ασφάλιση: από το "κράτος" πρόνοιας στην "ελαστασφάλεια", Αθήνα: Εκδόσεις ΚΨΜ**

Μπάρα, Σ. (2020) **Γαλλία συνταξιοδοτικό νομοσχέδιο: Η μάχη των μαχών,**

Ρίζος, Μ. (2020) **Στρατηγικός επανεξοπλισμός για τη μάχη του ασφαλιστικού**